

Transparentnost Srbija
Transparency Serbia

Transparentnost Srbija

pregled aktivnosti za period

23. - 29. jul 2016. godine

Bilten broj 31/2016

Sadržaj:

Aktivnosti	2
Pod lupom.....	3
Građani u "nadzoru primene zakona"	3
Čuvari Skupštine u letnjem periodu.....	4
Izmene u Akcionom planu.....	4
Kad je teško – "ispitivanje porekla imovine"	5
Mediji	6
Šta je veštačio „stručnjak“ sa lažnom diplomom.....	6

Aktivnosti

Tokom jula nastavili smo rad na tekućim projektima, kao i pripreme za neke nove aktivnosti. Nadamo se otpočinjanju novog ciklusa rangiranja jedinica lokalne samouprave prema indeksu transparentnosti LTI. Najavili smo da ćemo raditi i monitoring sprovođenja novog Zakona o javnim preduzećima. Od Ministarstva privrede, koje smo izvestili o našim namerama, dobili smo odgovor u kome su izrazili podršku, što tumačimo kao znak spremnosti da se po okončanju monitoringa otklone problemi u praksi i propisima i eventualno pokrenu mehanizmi sankcionisanja odgovornih.

I tokom letnjih meseci aktivno je naše Antikorupcijsko savetovalište, dostupno na telefon 0800 081 081 i e-mail ts@transparentnost.org.rs. Prenosimo nekoliko karakterističnih slučajeva iz prakse Savetovališta:

Interesantan slučaj u vezi sa problemom koji se često javlja pokrenut je na osnovu informacije dobijene od gospođe Dubravke Radojičić. Reč je o konkursu za upis u vrtiće na teritoriji Beograda. Gđa Radojičić smatra da su učinjeni propusti i nepravilnosti prilikom rangiranja kao i grubo kršenje uslova za utvrđivanje prioriteta za upis dece u predškolske ustanove. TS će pribaviti što više podataka kako bi se utvrdilo da li je došlo do nezakonitog davanja prioriteta i propusta u radu u konkretnom slučaju.

TS je došla do određenih podataka koji ukazuju da možda postoji problem u vezi sa sukobom interesa određenih članova Gradskog veća grada Valjeva i povezanosti sa dobijanjem određenih poslova u tom gradu. Naime, na osnovu dobijenih informacija (od g-dina Srećkovića) došlo se do podatka da je Gradsko veće grada Valjeva prihvatilo ponudu preduzeća „Kej” za zakup ski staze (na osnovu rešenja Komisije za ocenjivanje i selekciju projekata). Postoji sumnja da je, u isto vreme, član gradskog veća ujedno izvršni direktor preduzeća “Kej invest nekretnine” koje je zakupilo ski stazu, ali i da se pojavljuje kao predsednik (i zastupnik) udruženja kojem se od grada dodeljuju sredstava prema programu dodele sredstava. TS će pribaviti što više informacija kako bi se došlo do zaključaka o kojim se licima radi i da li postoji problem sa sukobom interesa.

Treći slučaj se odnosi na nezakonitu praksu određenih lekara koji sačinjavaju netačne izveštaje o nastalim povredama na osnovu kojih se kasnije vode postupci. Prema navodima iz jedne od prijava koje smo dobili iz Obrenovca, jedan od lekara je naknadno sačinio netačan izveštaj u korist pacijenta, na osnovu kojeg je pokrenut postupak naknade štete. TS je pribavila određene informacije o čuvanju podataka i procesuiranju kako bi se ustanovio razvoj događaja u konkretnom slučaju. Napominjemo da u ovom slučaju imamo kao primaoca zahteva institucije koje veoma ažurno i detaljno postupaju po zahtevima za pristup informacijama od javnog značaja.

U protekloj sedmici na našem internet sajtu i na [Facebook stranici](#) objavili smo po četiri teksta sa komentarima i linkovima na antikorupcijske aktuelnosti. Aktivnostima TS, odnosno antikorupcijskim temama koje su komentarisali predstavnici naše organizacije, bilo je posvećeno 14 tekstova u medijima prošle sedmice.

Prenosimo izbor tekstova koje smo objavili u prethodnoj sedmici:

Pod lupom¹

Građani u "nadzoru primene zakona"

29. jul 2016.

Teško je setiti se da je bilo koja zakonska novina toliko promovisana kao uvođenje obaveze (ovaj put u izmenjenom Zakonu o opštem upravnom postupku) da organi vlasti razmenjuju podatke koje imaju u svojim evidencijama kada rešavaju po zahtevima građana, a ne da građani sami prenose potvrde i izvode od jednog do drugog organa. Ovo je nesumnjivo zgodna odredba koja može da posluži kao sredstvo za promociju čitavog zakona, strategije reforme javne uprave, i naravno, samog ministarstva.

Kad je reč o samoj zakonskoj novini, promocija se čini nepotrebnom. Reč je o promenama koje su građanima na korist, i nema potrebe da ih vlast u to ubeđuje. Pored toga, razne državne institucije i javne službe su te koje imaju dužnost da nešto učine.

Najnoviji vid promocije je animirani film, koji je izradilo Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave. Kako se kaže u [propratnom saopštenju](#) "animirani film „Dobra uprava“ zamišljen je kao kratka informativna priča koja treba da informiše, ali još više motiviše ljude da se aktivno uključe u praćenje primene ovih zakonskih odredbi". Kaže se i ovo: "aktivnim praćenjem rada javne uprave od lokalnog do republičkog nivoa građani i građanke pružice podršku javnoj upravi u unapređenju njenog rada kako bi 1. juna 2017. godine bila spremna za punu primenu Zakona o opštem upravnom postupku. Ministarstvo državne uprave i lokalne

samouprave smatra da bez aktivnog uključivanja građana u nadzor nad primenom javnih politika i bez aktivnog komuniciranja građana i institucija veliki proces reforme državne administracije nije moguć."

Ministarstvo tačno uočava da će upoznatost građana sa svojim pravima, i njihovo insistiranje da se pravila primene pomoći uspehu zakonskih novina. Međutim, problem je što, makar ovaj animirani film, ne govori o tome kako da se ova prava zaštite. Drugim rečima, umesto objašnjavanja građanima da je za njih dobro to što ne moraju da izigravaju kurira između raznih službi, treba im jasno predočiti kako Ministarstvo može da reši situaciju kada ovaj novi sistem ne funkcioniše i kome građani mogu da se obrate, ako im neka služba ipak predoči da će se stvar brže rešiti ako sami pribave dokumentaciju ili ako sistem za razmenu podataka i dalje ne funkcioniše.

¹<http://goo.gl/PjRIEj>

Čuvari Skupštine u letnjem periodu

26. jul 2016.

Pošto izbora Vlade nema, a opet, može da ih bude svaki čas, Narodna skupština se nalazi u nedeljama u čudnoj situaciji - niti je vreme da se ide na odmore, niti radi u punom kapacitetu. Ne može se reći da se ništa ne dešava - održavaju se sednice odbora i na njima donose neke odluke, bilo je i nekih poslaničkih inicijativa (za osnivanje anketnih odbora), kao i odobrenja za vršenje drugih javnih funkcija.

Čekanje da dođe do formiranja Vlade, jeste međutim, prilika koja se retko događa, da Skupština završi zaostale poslove, za koje inače ne bi bilo dovoljno vremena. To je pre svega prikupljanje i analiza informacija o primeni postojećih zakona. U tome bi narodnim poslanicima, kako starim, tako i novim, odlična literatura mogli da budu izveštaji nezavisnih državnih organa. Za 2015. ti izveštaji nisu ni razmatrani, povodom izveštaja za 2014. nisu usvajani zaključci odbora, a povodom propusta da se reše problemi identifikovani iz izveštaja za 2013. niko nije bio pozvan na odgovornost.

Drugi izvor podataka su sama ministarstva. Ovo je prilika da se jasno sagleda šta od planova koji

su bili usvojeni u doba prethodne Vlade nije ispunjeno. Izveštaji o radu Vlade, kao ni njeni završni računi se godinama ne razmatraju i ova pauza može biti dobra prilika da se poslanici za takvu raspravu dobro pripreme.

Izmene u Akcionom planu

25. jul 2016.

"Blic" nastavlja serijal o tome šta EU navodno zahteva i šta je zbog toga izmenjeno u Akcionom planu borbe protiv korupcije. Na prethodni [tekst, o "ispitivanju porekla imovine"](#), reakcija nije bilo, pa ima razloga da se pomisli da bi tu moglo biti reči i o nekoj vrsti promocije. Da li se promovise neko iz Vlade, EU ili neko treći, to baš nije najjasnije.

Iako je tačno da je Akcioni plan (za borbu protiv korupcije) izmenjen, donošenje Zakona o lobiranju nije nikakva novina. [Prema originalnom Akcionom planu rok da Vlada dostavi predlog zakona je istekao još 6. decembra 2014, a rok da ga Skupština usvoji je istekao 6. maja 2015!](#) Izmenjenim Akcionim planom se predviđa usvajanje tog zakona u sledećoj, 2017. godini. Inače, donošenje ovog zakona je bilo predviđeno i po Strategiji iz 2005, a svi rokovi su istekli još 2008. godine.

Pošto lobiranje u Srbiji nije transparentno (pa ni ono koje se odnosi na pregovore sa EU, ili na navodne razgovore stranih zvaničnika oko formiranja nove Vlade Srbije, o čemu pišu sve novine), tvrdnje iz "Blica" o tome da je "lobiranje bitno" za EU je nemoguće proveriti. Međutim, u svakom slučaju je šteta što donošenje i puna primena ovog zakona, koji jeste jedan od najvažnijih za borbu protiv korupcije, nije uvršteno i u AP za pregovore o poglavlju 23. Da jeste, možda bi do sada bilo većeg napretka u njegovom donošenju

Kad je teško – “ispitivanje porekla imovine”

24. jul 2016.

Niko više ne zna koja po redu najava donošenja Zakona o ispitivanju porekla imovine, ovaj put nije bila otvorena nego plasirana. [Tekst koji se pojavio u "Blicu"](#), poziva se na "izvor iz Vlade Srbije".

Prosečnom čitaocu ovaj nedemantovani tekst može da zvuči logično, ali je svakome ko je više u materiji mnogo toga nepoznanica. Tvrdi se da "hitno treba da se završi zakon o poreklu imovine", zatim, da treba da se izvrše izmene u propisima o prijavljivanju imovine funkcionera, da je "EU insistirala i na praćenju podataka putem jedinstvenog identifikacionog poreskog broja za fizička i pravna lica". Najzad, tvrdi se i da je "zbog svih tih zadataka koje su morali da se predstave Briselu, Vlada Srbije 7. jula izmenila nacionalnu strategiju za borbu protiv korupcije".

Pisanje Zakona o ispitivanju porekla imovine je mnogo puta najavljivano, ali donošenje takvog akta nikada nije postalo deo strategija i planova Republike Srbije, niti se nalazi na spisku preporuka koje je Srbija dobila od Evropske unije. Izvor za takve najave je uvek bila vlast, kada je kroz manje ili više bombastične najave trebalo pokazati da će biti nekih krupnih promena. S druge strane, u strateškim aktima Srbije se nalazi, između ostalog, i razmatranje mogućnosti i načina za uvođenje krivičnog dela "nezakonitog bogaćenja" iz člana 20. Konvencije UN protiv korupcije, ali to nije urađeno, ni pri jednoj od izmena Krivičnog zakonika. Javnosti nikada nisu predloženi ni rezultati primene postojećih propisa (npr. poreski, koji postoje

već 14 godina), a koji mogu imati slično dejstvo "ispitivanju porekla imovine".

Pltanje kontrole imovine funkcionera jeste deo paketa reformi koji je ušao u planove, ali to se dogodilo još odavno, i u antikorupcijskoj strategiji iz 2013, i u svim verzijama akcionih planova za poglavlje 23 evrointegracija. Nacrt novog Zakona o Agenciji se još uvek nije pojavio - njegovo objavljivanje i javna rasprava će biti pravo mesto za raspravu o boljoj kontroli, a ne nagađanja na osnovu anonimnih izvora iz Vlade i nepotvrđenih zahteva iz EU.

I kad smo već kod EU, i njihovih zahteva, tačno je da je Vlada Srbije na jednoj od svojih julsko-tehničkih sednica zaista izmenila Akcioni plan za sprovođenje nacionalne antikorupcijske strategije (ne i samu Strategiju). Te izmene su bile potpuno netransparentno napravljene, a uglavnom su predstavljene kao tehničke - brisanje aktivnosti koje su već ušle u drugi Akcioni plan (za poglavlje 23) i postavljanje novih rokova za pojedine aktivnosti. Da li se u tim izmenama krije još nešto dobro ili loše, za sada nije utvrđeno. Međutim, sigurno je da u tim izmenama nema ni pomena "ispitivanju porekla imovine".

Mediji

Šta je veštačio „stručnjak“ sa lažnom diplomom

Danas, Mirjana Stevanović, 28. jul 2016.

Gradski zavod za veštačenje moraće u roku od pet dana da obavesti Danas da li poseduje informacije koje se odnose na predmete gde je Mirjana Labović, inače zaposlena u toj ustanovi, bila angažovana kao sudski veštak, i to brojeve predmeta, vrstu veštačenja, pojedinačnu vrednost tih sporova i ko su stranke u postupku. Ukoliko navedene dokumente poseduje, u istom roku Gradski zavod bi morao da ih i dostavi našoj redakciji, s tim što će u kopijama zaštititi podatke o ličnosti, odlučio je Poverenik za informacije od javnog značaja, po žalbi koju je Danas podneo jer Gradski zavod nije odgovorio na pitanja koja smo postavili.

Podsetimo, pre više meseci naš list je pisao o slučaju sudske veštakinje Mirjane Labović, u čiju je stručnost posumnjao okrivljeni u predmetu gde je ona bila angažovana kao ekonomsko finansijski stručnjak. Naime, diploma Labovićeve o završenom Ekonomskom fakultetu, izdata 1983. čiji faksimil smo objavili, u naslovu sadrži da je izdata na Univerzitetu Kosova u Prištini, iako se ta ustanova, od osnivanja 1969. do danas zvala Univerzitet u Prištini. Uz to, pogrešno je navedeno ime dekana fakulteta, dok je na mestu rektora potpisana osoba koja je to postala nekoliko godina kasnije.

Zanimljivije od pitanja da li je diploma ispravna ili ne, jeste ono što se događalo nakon što je stranka koja je posumnjala u stručnost veštaka, podnela zahtev Ministarstvu pravde za razrešenje Labovićeve. Ministarstvo je, tretirajući to kao predstavku na rad a ne kao sumnju u ozbiljno krivično delo, u skraćenoj verziji, odgovorilo da u njegovoj nadležnosti nije utvrđivanje falsifikata, i da bi to trebalo da uradi tužilaštvo.

Na pitanje Danasa zašto Ministarstvo nije prosledilo predmet tužilaštvu, jer je ipak reč o ozbiljnoj optužbi, koja za posledicu može da ima obaranje svih predmeta u kojima je za ekonomsko finansijsko veštačenje bila angažovana Labovićeve, rečeno nam je da na rad veštaka pristižu brojne primedbe i da oni nemaju mogućnosti da svaku proveravaju. Dodali su da je o pritužbi na rad sudske veštakinje obavешten Treći osnovni sud, pred kojim se vodi jedan od predmeta u kome ona veštači.

Ni Treći osnovni sud, od koga je naš list takođe tražio informaciju šta su preduzeli, da li je to, uopšte, u njihovoj nadle-

žnosti i šta će biti ukoliko je sumnja stranke opravdana nije bio „razgovorljiviji“. Naime u obimnom odgovoru navode se svi zakoni, članovi i akti koji regulišu rad sudova, postupanje po predstavkama, izbor veštaka i slično, navode se i datumi kada je koja predstavka stigla u sud. Ali, nema informacije koju smo tražili.

Slično je reagovao i Gradski zavod za veštačenje, kada je Danas zapitao da li je ta institucija nešto preduzela kako bi rešila dilemu oko verodostojnosti obrazovanja zaposlene. Oni su u odgovoru iz aprila ove godine, podsetili da imenovanje veštaka vrši Ministarstvo pravde. „Kada je u pitanju falsifikat, postupak za utvrđivanje se vodi pred nadležnim sudom. Na osnovu gorenavedenog, Gradski zavod za veštačenja nije nadležan za pokretanje i vođenje postupaka za razrešenje veštaka ili utvrđivanje falsifikata“, kažu u GZV-u. Mirjana Labović, dakle, i dalje nesmetano radi u toj instituciji.

Tako „sinhronizovano besmisleni“ odgovori institucija, mediji po pravilu dobijaju upravo u situacijama kada vlast želi da neki problem zataška. Iz tog iskustva, zatražili smo od GZV-a, čiji je osnivač, inače, Grad Beograd, da nam dostavi sve predmete u kojima se Labovićeva pojavljuje kao veštak finansijsko ekonomske struke, odnosno brojeve pod kojima se vode u sudovima, šta je predmet veštačenja, vrednost spora i koje su stranke u postupcima. Period za koji smo tražili podatke je od 2011. kada je ona dobila status veštaka, iako je u GZV-u radila i pre toga. Zahtev je prosleđen uz pozivanje na Zakon o dostupnosti informacija od javnog značaja, još sredinom aprila.

„Odgovor“ koji je stigao tek kada je Danas podneo žalbu Povereniku, u većem delu se odnosi na pitanja koja nismo postavili ali ih je zatražila stranka koja je posumnjala da je diploma falsifikat. Naime, GZV se poziva na član 14 Zakona o slobodnom pristupu informacija od javnog značaja, kojim je propisano da „organ vlasti neće tražiocu omogućiti ostvarivanje prava na pristup informacijama od javnog značaja ako bi time povredio pravo na privatnost, pravo na ugled ili koje drugo pravo lica na koje se tražena informacija lično odnosi, osim ako je lice na to pristalo“.

- Ponovo vas obaveštavamo da se razrešenje veštaka vodi pred Ministarstvom pravde, koje je nadležno za imenovanje i razrešenje veštaka, a dok se postupak za utvrđivanje falsifikata vodi pred nadležnim sudom. Na osnovu navedenog, Gradski zavod za veštačenja nije nadležan za pokretanje i vođenje postupaka za razrešenje veštaka, odnosno utvrđivanje falsifikata - navodi se ponovo u odgovoru.

Dodaje se i da GZV „pe može omogućiti pravo na pristup informacijama od javnog značaja jer bi se time povredilo pravo na privatnost Mirjane Labović shodno čl. 14 Zakona, s obzirom da nije pristala na dostavljanje traženih podataka“. Poverenikje, međutim, podsetio da informacije koje se odnose na lica zaposlena u organu javne vlasti, jesu informacije koje treba da budu dostupne javnosti“ odnosno da u ovom slučaju ne radi o informacijama u vezi sa njihovim privatnim životom. „To što Mirjana Labović nije dala saglasnost da se tražene informacije učine dostupnim, nije od uticaja iz razloga što saglasnost iste nije ni potrebna“, zaključuje se između ostalog u rešenju Poverenika.

Selektivna provera

Kako se u Ministarstvu pravde vrši selekcija i određuje koja će prijava biti proverena, nismo uspeli da saznamo. Naime, ista stranka koja je dokumentovala sumnju u falsifikovanu diplomu Labovićeve, 2013. posumnjala je u stručnost grafoskopskog veštačenja u njegovom predmetu. Tada je Ministarstvo pravde zatražilo i od Ministarstva prosvete dobilo informaciju da viša kriminalistička škola koju je veštakinja Anica Bajić navela u svojoj biografiji, ne poseduje dozvolu za rad, i ona je potom bila razrešena. „To je možda zbog toga što u tom slučaju nije moralo da se utvrđuje postojanje krivičnog dela“, rečeno nam je

u PR službi Ministarstva pravde. Na pitanje zašto ovaj slučaju, u kome postoje i papiri koji bude sumnju, nije prosleđen tužiocu, kada i običan građanin, a državni organ i po službenoj dužnosti, ima obavezu da prijavi ukoliko ima saznanja o počinjenom krivičnom delu, odgovor je glasio „da sa tužiocima to ne funkcioniše na isti način“.

Bespotrebna saglasnost

„Navod organa vlasti (GZV-a) da ne može da postupi po zahtevu osim ukoliko žalilja dostavi saglasnost suda, u čijim predmetima se nalazi dokument u kome su sadržane traženeinformacije, nije mogao uticati na drugačiju odluku u ovoj upravnoj stvari, iz razloga što je sa aspekta primene Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja i ostvarivanje prava utvrđenog ovim zakonom bitno da li organ vlasti raspolaže ili ne traženom informacijom odnosno dokumentom, dok je irelevantna saglasnost drugog organa vlasti koji takođe poseduje tražene informacije“, navodi Poverenik u delu obrazloženja rešenja kojim jeGZV-u naloženo da dostavi tražene podatke Danasu.

